

ISOKYRÖ Leväluhdan alueen tarkkuusinventointi

14.4.-11.5.2014

Santeri Vanhanen & Tuuli Heinonen

Helsingin yliopisto

Tiivistelmä

Helsingin yliopisto teki Isossakyrössä Leväluhdan rautakautisen kalmiston ympäristössä tarkkuusinventoinnin vuonna 2014. Inventoinnin tavoitteena oli paikantaa kalmiston käyttövaiheen kanssa samanaikaisia asuinpaikkoja. Inventoinnissa keskityttiin etenkin Leväluhdan lähiympäristöön, missä vuonna 2013 otettiin maanäytteitä magneettisen susceptibiliteetin mittaamiseksi ja fosforianalyysjä varten (Vanhanen & Kouki 2014). Alueella tehtiin pintapoimintaa ja Leväluhdan pohjoispuolella sijaitsevaa Momminmäki-nimistä mäkeä koekuopitettiin. Inventoinnin aikana tutkittiin tarkemmin myös kahta muuta tunnettua muinaisjäännöskohdetta, Rapakkojenkallion rautakautisten röykkiöiden ja Palojenmäen pronssikautisten röykkiöiden ympäristöä. Molemmilla kohteilla pyrittiin löytämään hautausten kanssa samanaikaisia asuinpaikkoja inventoimalla ja koekuopittamalla.

Tunnettujen kohteiden lisäksi inventointialue käsitti Orismalanjoen ja Kyrönjoen varret Leväluhdan lähistöllä. Inventointi toteutettiin pääasiassa pintapoimimalla peltoja ja käymällä läpi niiden keskelle jääviä metsä- ja kalliosaarekkeitä. Saarekkeille tehtiin mahdollisuuksien mukaan koekuoppia. Havainto-olosuhteet pintapoimintaa varten olivat huonot, sillä pellot olivat lähes koko inventoinnin ajan erittäin kuivat ja ne myös kylvettiin niin aikaisin, ettei inventoinnin loppuvaiheessa niillä voinut kulkea vapaasti.

Inventoinnissa ei löydetty rautakautisia asuinpaikkoja. Rapakkojenkalliolta löydettiin kaksi mahdollista aiemmin tuntematonta röykkiötä. Lisäksi yhden tunnetun röykkiön paikannusta saatiin tarkennettua. Inventoinnin yhteydessä dokumentoitiin myös kolme uutta historiallisen ajan kiinteää muinaisjäännöstä.

Sisällysluettelo

Tiivistelmä.....	2
Arkistotiedot.....	4
Kartta inventoiduista alueista	5
1 Johdanto	6
2 Inventoinnin tavoite ja metodit.....	7
3 Alueen tutkimushistoria	8
4 Inventoidut alueet ja niiden topografia.....	10
5 Inventoinnissa havaitut muinaisjäänökset	12
6 Kohdekuvaukset	14
1. Isokyrö Leväluhta.....	14
2. Isokyrö Rapakkojenkallio	21
3. Isokyrö Palojenmäki.....	27
4. Isokyrö Rapakkojenkallio 2	31
5. Isokyrö Aittomäki.....	33
6. Isokyrö Laukonvainio 2	35
7 Tulokset	37
Kuvaluettelo	39

Liitteet

Liite 1	Isonkyrön Leväluhdan ympäristön fosforianalyysi ja magneettinen susceptibiliteetti (Santeri Vanhanen & Paula Kouki)

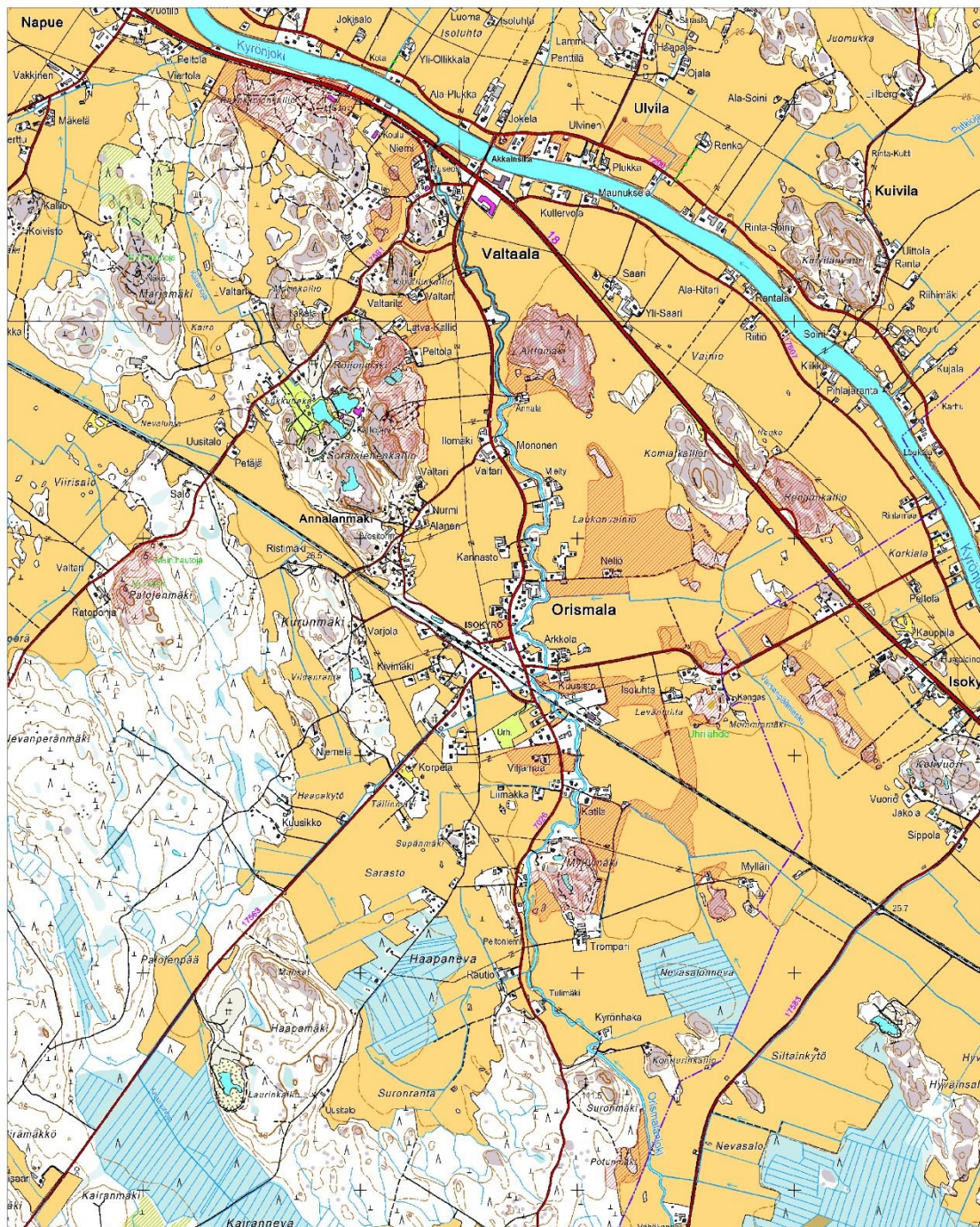
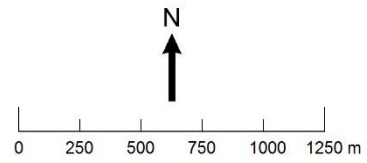
Kansikuva: Kuva 1. Tuuli Heinonen kaivaa koekuoppaa Rapakkojenkalliolla. Kuva Santeri Vanhanen.

Arkistotiedot

Tutkimuksen nimi:	Leväluhdan alueen tarkkuusinventointi
Tutkimuslaji:	Inventointi
Tutkimuksen toteuttaja:	Helsingin yliopisto, The Levänluhta site - Multidisciplinary research into a unique mystery in Northern European prehistory –projekti
Tutkimusalue:	Isokyrön ja Seinäjoen kuntien alueella Orismalanjoen seutua ja Kyrönjoen vartta Orismalanjoen haaran lähellä.
Karttalehti:	P3341D/133310, P3341B/133307, P3342C/ 133310 ja P3342A/133307
Kenttätöiden johtaja:	Santeri Vanhanen (FM)
Osallistujat:	Tuuli Heinonen (HuK), Teija Alenius (FT), Tarja Sundell (FM), Anna Wessman (FT)
Kenttätyöaika:	14.4.–9.5.2014
Tutkimuksen rahoittaja:	Emil Aaltosen säätiö

Kartta inventoiduista alueista

Inventoidut alueet, Isokyrö ja Seinäjoki
Inventoidut alueet punaisella rasterilla
Mk 1:25 000

ETRS-TM35FIN: P=6988630, I=266623
YKJ: P=6991560, I=3266701

Taustakartta © Maanmittauslaitos

1 Johdanto

Helsingin yliopisto teki Isossakyrössä Leväluhdan rautakautisen kalmiston ympäristössä tarkkuusinventoinnin vuonna 2014. Tarkkuusinventoinnin tavoitteena oli paikallistaa alueelta Leväluhdan kalmiston käyttövaiheeseen eli keskiseen rautakauteen ajoittuvia asuinpaikkoja. Tutkimukset liittyvät Emil Aaltosen säätiön rahoittamaan ja FT Anna Wessmanin johtamaan projektiin "The Levänluhta site - Multidisciplinary research into a unique mystery in Northern European prehistory".

Inventoinnista vastasi FM Santeri Vanhanen. Maastossa oltiin 14.4–9.5., ja Vanhasen kanssa inventoimassa oli HuK Tuuli Heinonen. Vanhanen ja Heinonen vastasivat yhdessä inventoinnin jälkitöistä ja raportoinnista. Inventointiin osallistuivat 15.–18.4. projektissa mukana olevat tutkijat FT Anna Wessman, FT Teija Alenius ja FM Tarja Sundell. Kenttätöiden viimeisellä viikolla, 5.-9.5., Isossakyrössä järjestettiin lisäksi Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen inventointikurssi, jonka aikana Vanhasen ja Heinosen kanssa maastossa työskenteli neljän päivän ajan myös 3 hengen opiskelijaryhmiä. Kurssista vastasi FM Wesa Perttola, ja hänen lisäkseen maasto-osuutta ohjasivat FT Antti Lahelma ja FM Tuija Kirkinen Helsingin yliopistolta. Opetusinventoinnin tulokset on kirjattu erilliseen raporttiin (Perttola & inventointikurssi 2014), johon sisältyviä muinaisjäännöksiä ei ole liitetty tähän raporttiin.

Tarkkuusinventointien päämääränä oli paikallistaa Leväluhdan kalmiston kanssa samanaikaisia asuinpaikkoja. Leväluhdan lähialueilta etsittiin muinaisjäännöksiä kahdella tavalla: 1) etsimällä maastosta aiemmin tuntemattomia muinaisjäännöksiä tekemällä lapionpistoja, kairaamalla kapealla kevytkairalla (ns. geologin sauva) ja kävelemällä maastossa ja 2) tekemällä koekuoppia kolmen tunnetun muinaisjäännöksen läheisyyteen. Vaikka tutkimusten ensisijainen tarkoitus oli löytää rautakautisia muinaisjäännöksiä, dokumentoitiin maastossa myös havaitut historiallisen ajan kiinteät muinaisjäännökset. Niiden tiedot löytyvät tästä raportista.

Vuoden 2014 inventoinnin aikana sää Isossakyrössä oli enimmäkseen aurinkoinen ja melko lämmin. Tämä vaikutti havainto-olosuhteisiin, sillä auringon kuivattamissa pelloissa oli vaikea havaita löytöjä pintapoiminnan yhteydessä. Lämpimän sään ansiosta peltojen kevättylvöt tehtiin vuonna 2014 niin aikaisin, että inventoinnin loppuvaiheessa osalla pelloista ei voinut enää kävellä, koska ne olivat jo oraalla. Peltosaarekkeilla havainnointia vaikeuttivat monissa paikoissa metsänhoidon yhteydessä maastoon jätetyt risukot, jotka vaikeuttivat maaston hahmottamista ja koekuopitusta.

Tutkimukset herättivät runsaasti kiinnostusta paikallisten keskuudessa, ja saivat kiitettävästi huomiota myös tiedotusvälineiltä. YLE Pohjanmaa teki tutkimuksista jutun radioon ja paikallisuutisiin, ja lisäksi inventoinnista kirjoittivat Pohjankyrö-lehti, Ilkka ja Seinäjoen Sanomat.

2 Inventoinnin tavoite ja metodit

Inventointi kohdistettiin ensisijaisesti Leväluhdan lähiympäristöön, missä alue käytiin mahdollisimman perusteellisesti läpi. Momminmäelle tehtiin runsaasti koekuoppia ja Leväluhtaa ympäröiviä peltoja pintapoimittiin. Myös peltosaarekkeet pyrittiin käymään läpi mahdollisimman kattavasti. Tavoitteena oli paikantaa etenkin asuinpaikkaan viittaavaa aineistoa, mutta myös muita merkkejä rautakautisesta ihmistoiminnasta.

Muut tunnetut kohteet, joiden lähiympäristöön keskityttiin tarkemmin, valittiin sillä perusteella, että ne sijaitsivat paikoissa, joissa myöhempi asutus ei välttämättä ole tuhonnut jälkiä aiemmasta ihmistoiminnasta. Lisäksi kyseiset kohteet, Palojenmäki ja Rapakkojenkallio, ovat molemmat rökkiökohteita. Pohjanmaalla juuri rökkiöiden välittömästä läheisyydestä on löydetty rautakautisia asuinpaikkoja, joten pidettiin mahdollisena, että myös näiden rökkiöiden läheisyydessä saattoi olla asutusta.

Inventoinnissa saatiin tutkittua tunnettujen kohteiden lisäksi Leväluhdan lähiseutua Orismalanjoen ja hieman myös Kyrönjoen varsilta. Orismalanjoella tutkittava alue käsitti joen varren noin 4 kilometrin matkalla Kyrönjoesta etelään. Kyrönjoen vartta inventoitiin noin 5 kilometrin pituiselta alueelta. Molemmilla

Kuva 2. Heidi Kovanen kaivaa koekuoppaa Palojenmäellä, taustalla Timo Sild ja Aripekka Junno tekevät mittauksia. Kuva Santeri Vanhanen.

alueilla pyrittiin etenkin pintapoimimaan joen varrella sijaitsevia peltoja, joilta oli jo etukäteen etsitty anomaliaita ilmakuvista. Pintapoiminta keskitettiin etenkin näiden anomalioiden alueelle. Lisäksi peltojen keskellä olevia metsäsaarekkeita tutkittiin kevytkairan avulla ja sopivissa paikoissa myös koekuopittamalla.

3 Alueen tutkimushistoria

Isonkyrön alueen ensimmäisen muinaisjäännösinventoinnin teki Ari Siiriäinen vuonna 1966 (Siiriäinen 1966). Tämän jälkeen Isonkyrön jokivartta on inventoinut Jaana Itäpalo vuonna 2010 (Itäpalo 2010). Hannu Poutiainen ja Tapani Rostedt ovat inventoineet Kyrönjoen vartta Ylistaron (Seinäjoen) puolella vuonna 2008 (Poutiainen & Rostedt 2008).

Leväluhdan kalmistolähde löytyi jo 1800-luvun loppupuolella. Sen jälkeen muinaisjäännöstä on kaivettu useaan otteeseen, mutta tutkimukset ovat keskittyneet kalmistoon eikä ympäristöä ole aiemmissa tutkimuksissa inventoitu laajasti tarkemmin. Leväluhta on kansainvaellus- ja merovingiajalle ajoittuva suokalmisto. Nykyään se on peltojen ympäröimänä saarekkeena.

Rapakkojenkalliolta ensimmäiset löydöt, rautakaudelle ajoittuvat miekka ja keihäänkärki, talletettiin vuonna 1920, jolloin Alfred Hackman tutki löytöpaikkaa pienin kaivauksin (Hackman 1920). Lisäksi Rapakkojenkalliolta on tunnettu paikallisten kärjäkivinä pitämä kiveys, joka todellisuudessa on kuitenkin ilmeisesti röykkiön pohja. Vuonna 2006 Pentti Rislä on tarkastuskertomuksessaan esittänyt, että Hackmanin tutkiman löytöpaikan löydöt ovat todellisuudessa olleet peräisin juuri tästä hajotetusta röykkiöstä. (Rislä 2006.)

Palojenmäen röykkiöt löytyivät vuonna 1966 Ari Siiriäisen inventoinnissa. Niitä ei ole tutkittu tarkemmin kaivauksilla, mutta Pentti Rislän inventoinnin yhteydessä vuonna 2006 todettiin, että kohteen kahden eteläisimmän röykkiön välillä on tasaista kivetöntä aluetta, joissa saattaa mahdollisesti sijaita asuinpaikka. Mahdollisen asuinpaikan alueella ei kuitenkaan ole aiemmin tehty koekuoppia.

Kuva 3. Palojenmäen eteläisin röykkiö.
Kuva Santeri Vanhanen.

Leväluhdan lähistöltä ei tunneta kivilautisia muinaisjäännöksiä, sillä suurin osa alueesta on vielä siinä vaiheessa jäänyt meren pinnan alapuolelle. Valtaalan kylän paikallishistoriassa *Valtaala ennen ja nyt* (Valtaalan historiapiiri 2001) mainitaan kaksi Kaira-Valtari –nimisen tilan saunan vierestä 1930-luvulla

löytynyttä kiviesinettä, jotka oli kuitenkin hukattu. Esineistä oli piirretty muistitietoon perustuen kuva, joka oli päässyt myös kylähistoriikkiin, ja sen perusteella kyse saattaisi olla kivilauden lopun tai pronssikauden esineistä. Tilaa ympäröivät pellot tarkastettiin inventoinnin aikana yhdessä inventointikurssin kanssa, ja havainnot on raportoitu inventointikurssin tutkimuskertomuksessa (Perttola & inventointikurssi 2014). Voidaan kuitenkin todeta, ettei paikalta havaittu selkeitä viitteitä kivi- tai pronssikautisesta asuinpaikasta, ja kohteen matalan sijainnin vuoksi (pääasiassa

noin 25 metrin käyrän tuntumassa) ainakin kivikautinen asutus on kohteella ollut vesistöhistorian valossa mahdotonta.

Valtaalan kylähistoriikissa mainitaan lisäksi Roijonmäen itäpuolelta 1980-luvulla ojankaivuun yhteydessä havaitut kolme nuotionpohjaa, joiden alla olleesta kerroksesta havaittiin näkinkengän kuoria. Ojasta kaivetusta maasta paikannettiin lisäksi *pala saviruukun yläreunan kaarta*, joka oli väriltään harmaa ja koristelematon (Valtaalan historiapiiri 2001: 15–16). Löytöpaikkaa ei saatu paikallistettua inventoinnissa, mutta ilmeisesti kyse on Peltola-nimisen tilan alueesta Orismalanjoen länsipuolella. Tilan asukkaiden mukaan alueella on ollut myös sysihautoja.

Inventoidulta alueelta tunnetaan useita pronssi- ja rautakautisia kalmistokohteita. Niistä Isonkyrön Rinta-Ulvinen sijaitsee noin 1,8 kilometriä pohjoisluoteeseen Leväluhdasta. Kyseessä on polttokenttäkalmisto, jota Aarne Äyräpää ja Ella Kivikoski tutkivat 1930-luvulla. Suurin osa kohteen löydöistä ajoittuu vuoden 700 tienoille, joten kalmisto on ollut ainakin osittain käytössä samanaikaisesti Leväluhdan kanssa. (Äyräpää 1935; Kivikoski 1936.) Myös Leväluhdasta noin 1,5 kilometriä itään Seinäjoen puolella sijaitseva Hautämäki/Kakunmäki on mahdollisesti rautakautinen hautapaikka. Kohdetta ei kuitenkaan ole toistaiseksi tutkittu kaivauksin. Lisäksi Orismalan kylän Lahti-Arkkolan tilan mailta on vuonna 1913 löydetty soikea tuluskivi, mutta tarkempi löytöpaikka ei ole tiedossa. Kyseessä lienee nykyisin Arkkola-niminen tila, joka sijaitsee noin 700 metriä Leväluhdan länsipuolella.

Esihistoriallisten muinaisjäännösten lisäksi alueelta tunnetaan historiallisen ajan kiinteitä muinaisjäännöksiä, joista useat liittyvät Suuren Pohjan sodan aikaiseen Ilossakyrössä vuonna 1714 käytyyn Napuen taisteluun. Myös elinkeinohistoriallisia kohteita, kuten tervahautoja tai hiilimiiluja, tunnetaan Seinäjoen ja Isonkyrön alueelta. Osa alueen irtolöydöistä on lisäksi peräisin historialliselta ajalta.

4 Inventoidut alueet ja niiden topografia

Vuoden 2014 inventoinnissa tutkittu alue keskittyi pääasiassa Orismalanjoen varteen ja Kyrönjoen sille alueelle, joka sijaitsee lähellä Orismalanjokea. Leväluhdan lähin joki eli Orismalanjoki on suuremmasta Kyrönjoesta etelään erkaantuva pieni haara. Se kulkee Leväluhdan seuduilla etelä-pohjoissuuntaisesti ja yhtyy Valtaalan kylän kohdalla itä-länsisuunnassa kulkevaan Kyrönjokeen. Orismalanjokea ympäröivät sekä idässä että lännessä laajat tasaiset savikot, jotka ovat nykyään peltoina. Savitasankojen keskellä kohoaa paikoin kallioisia mäkiä, joista useimmissa kasvaa nykyään mäntyvaltaista sekametsää. Joidenkin peltosaarekkeiden reunoilla on hiekkaisia tai silttisiä alueita, kuten Aittomäen eteläpuolella ja Roijonmäen itäpuolella.

Vielä 1800-luvuilla suurin osa savikkojen alueesta oli pääasiassa niittyä tai suota, ja pellot olivat tällöin vielä keskittyneet kapealle alueelle joen varteen. Nykyään laajoilla pelloilla on melko runsaasti ojia, ja niiden alue on ilmeisesti ollut aiemmin kosteampaa. Soiden ojituksia ei välttämättä voi enää havaita maastossa, vaikka jotkin pellot ovat selvästi olleet aiemmin suota, kuten Nevasalonnevan pohjoispuoliset alueet.

Leväluhta sijaitsee juuri laakeiden savialueiden keskellä, noin 500 metrin päässä itään Orismalanjoesta. Lähteen pohjois- ja itäpuolella on matala, kallioinen Momminmäki, jonka keskellä on pieni kosteikkoalue. Lähteen eteläpuolella on aiemmin ollut suota, joka on nykyään kuivatettu pelloksi.

Kyrönjoen varrella pääasiallinen maalaji on myös savi, mutta joenvarsi ei ole aivan yhtä tasaista aluetta kuin Orismalanjoen alueella, vaan joen läheisyydessä sijaitsee kallioisia mäkiä, joiden yhteydessä esiintyy myös pieniä moreenialueita. Rapakkojenkallion rökkiökohde sijaitsee juuri tällaisella kallioisella mäellä Kyrönjoen eteläpuolella.

Rannansiirtymä ja vesistöhistoria selvitettiin peruskartan korkeuskäyrien ja Peter Holmbladin väitöskirjaan sisältyvän rannansiirtymäkäyrän avulla (Holmblad 2010:44). Rannansiirtymän perusteella Kyrönjoen alueella on sijainnut pronssikauden alussa, 1500 eaa. itään työntyvä, noin 15 kilometriä leveä merenlahti. Sen rantavaihe sijaitsee nykyään noin 35 metriä merenpinnan yläpuolella. Merenlahden alueella on ollut saaristoa, ja vuoden 2014 inventoinnissa tutkituista kohteista Palojenmäen rökkiöistä osa sijoittuu alueelle, jotka ovat olleet saaria jo pronssikauden alussa. Leväluhta ja Rapakkojenkallio ovat tässä vaiheessa jääneet vielä vedenpinnan alapuolelle, noin 5-10 kilometrin päähän mantereen reunasta.

Noin 1000 vuotta eaa. rantaviiva on kulkenut suunnilleen 30 metrin käyrää. Tässä vaiheessa Palojenmäen alue on ollut pohjoiseen, merenlahdelle kurottautuva niemi. Kaikki kohteen rökkiöt sijaitsevat niin korkealla, että ne ovat jääneet tällöin kuivalle maalle. Rapakkojenkallion alueella on samaan aikaan ollut pientä saaristoa, ja Leväluhta on jäänyt edelleen vedenpinnan alapuolelle.

Pronssikauden loppupuolella, noin 1000–500 eaa. rantaviiva on noudattanut 25 metrin käyrää. Merenlahti on tässä vaiheessa vetäytynyt niin, että manner ulottuu niemekkeenä Leväluhdalle asti. Rapakkojenkallion alue on pronssikauden lopussa ollut suuri saari, jonka on eteläosastaan

sijainnut aivan mantereen vieressä. Palojenmäki on samaan aikaan jäänyt vähitellen muodostuvan merenlahden pohjukkaan.

Viimeisinä vuosina ennen ajanlaskun alkua merenlahti on vähitellen vetäytynyt kauemmas, niin että vuoteen 1 jaa. mennessä eli 20 metrin käyrällä lahden pohjukka on sijainnut Isonkyrön keskiaikaisen kirkon paikkeilla. Samaan aikaan vesistöolot ovat Leväluhdan, Rapakkojenkallion ja Palojenmäen alueilla vakiintuneet vähitellen nykyisen kaltaisiksi.

5 Inventoinnissa havaitut muinaisjäännökset

Kohdeluettelo

Esihistorialliset muinaisjäännökset

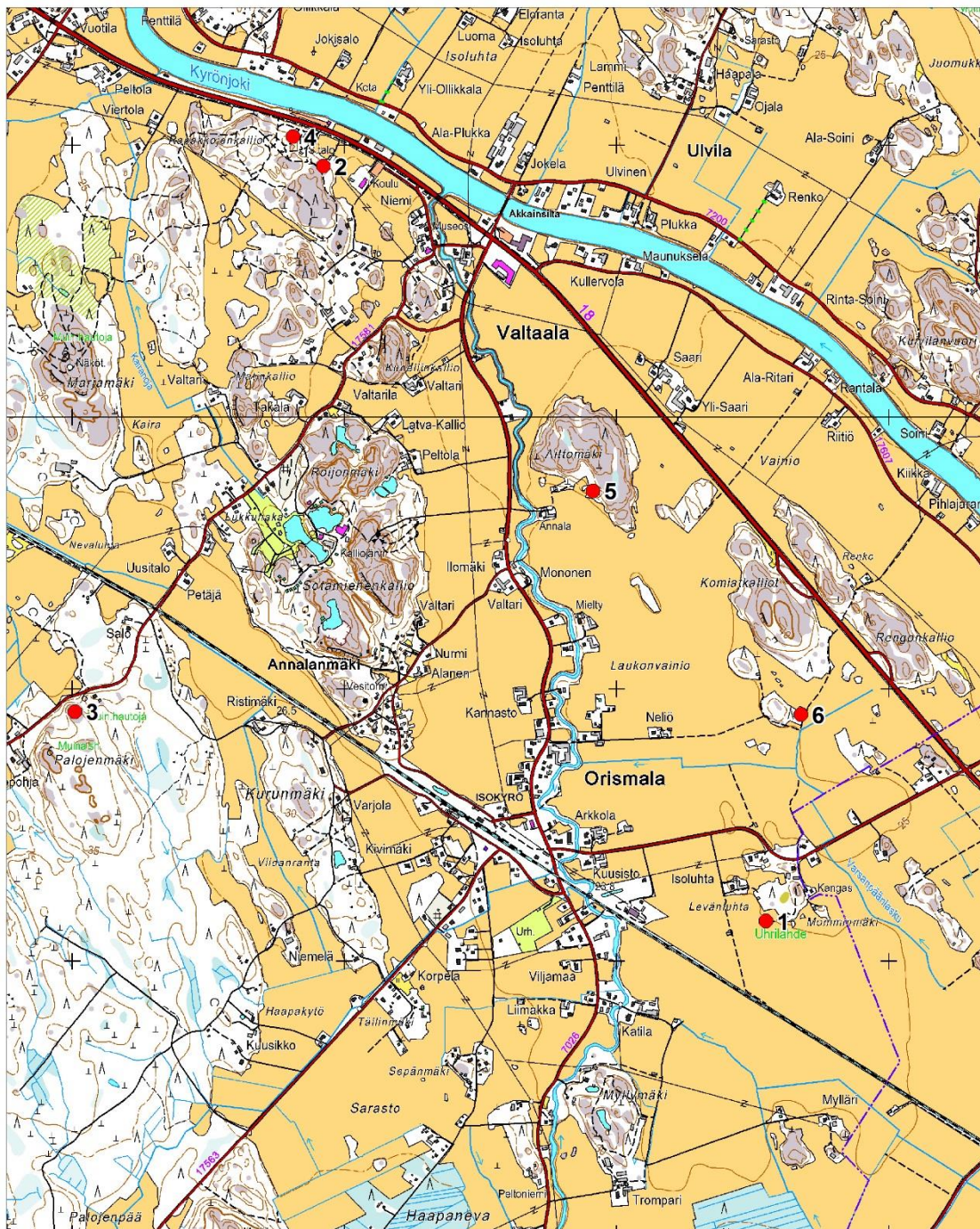
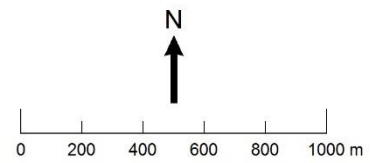
1. Leväluhta
2. Rapakkojenkallio
3. Palojenmäki

Historialliset muinaisjäännökset

4. Rapakkojenkallio 2
5. Aittomäki
6. Laukonvainio 2

Inventoinnissa havaitut muinaisjäännökset

Isokyrö Leväluhdan alue Raporttiin sisältyvät kohteet Mk 1:20 000

1. Leväluhta 2. Rapakkojenkallio 3. Palojenmäki
4. Rapakkojenkallio 2 5. Aittomäki 6. Laukonvainio 2

Taustakartta © Maanmittauslaitos

6 Kohdekuvaukset

Esihistorialliset muinaisjäännökset

1. Isokyrö Leväluhta

PERUSTIEDOT

Mj-rekisteritunnus:	152010020
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	hautapaikat
Tyypin tarkenne:	ei määritelty
Ajoitus:	rautakautinen
Lukumäärä:	1
Ehdotus rauhoitusluokaksi:	1
Peruskartta:	P3341D / 133310 Ylistaro
Koordinaatit (ETRS-TM35FIN):	P: 6988147 I: 267548, z=25 m mpy
Koordinaatit (YKJ):	P=6991076, I=3267625, z=25 m mpy
Koordinaattiselite:	koordinaatit ja korkeus perustuvat MJ-rekisteriin
Aluerajauksen pinta-ala:	-
Aluerajauksen peruste:	-
Aluerajauksen tarkkuus:	-
Etäisyystieto:	Kohde sijaitsee Orismalassa, Kyrönjoen eteläpuolella, joesta noin 1,5 km lounaaseen, Vaasa-Seinäjoki -rautatien pohjoispuolella, Isonkyrön ja Ylistaron rajalla.
Kiinteistötunnus:	152-409-1-18 (Leväluhdan muinaisjäännösalue), 152-409-9-76 (muinaisjäännösalueen ympäröivää peltoa ja Momminmäki), 152-404-6-41 (peltoa edellisen itäpuolella)

Aikaisemmat tutkimukset:

1886	O. Rancken	kaivaus
1894	Alfred Hackman	kaivaus
1912	A. M. Tallgren	kaivaus
1913	Alfred Hackman	kaivaus
1966	Ari Siiriäinen	inventointi
1982	Aarni Erä-Esko	kaivaus
1983	Aarni Erä-Esko	kaivaus
2010	Jaana Itäpalo	inventointi
2012	Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm	inventointi
2012	Helsingin yliopisto	ei määritelty

Aikaisemmat löydöt:

11794	KM 21813 Pieni tasavartinen solki

11795	KM 21814 Kalmisto-tai uhrilöytöjä
11907	KM 21926 Kalmisto- tai uhrilöytöjä
34479	KM 2440:1-4 Kalmistolöytöjä
34480	KM 2441:1-6 Kalmistolöytöjä
34563	KM 2996
24711	KM 6110:1 Reikäkivi
24713	KM 6110:12 Solki, vyöstä
24715	KM 6110:2 Keihäänkärki
24714	KM 6110:3 Tuuliviiri
24712	KM 6110:4-11 Messinkirengas, luita, hevosenkenkä, ym.
25136	KM 6373:1-21

INVENTOINTI 2014

Aika: 14.4.-9.5.2014

Inventoijat: Santeri Vanhanen, Tuuli Heinonen, Enni Lappela, Jenniina Siira, Johanna Sorsakivi

Havainnointiolosuhteet: hyvät

Kartat: Koekuoppien sijainti 1:1000

TUTKIMUSKERTOMUS

Tässä tutkimuskertomuksessa käsitellään vuonna 2014 Momminmäelle tehtyä koekuopitusta, josta vastasivat Santeri Vanhanen ja Tuuli Heinonen. Koekuopitukseen osallistui myös Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen inventointikurssin opiskelijat Johanna Sorsakivi, Jenniina Siira ja Enni Lappela.

Sijainti ja maasto

Leväluhdan kalmisto on tasaisten viljelysmaiden keskellä, kallioisen pienehkön Momminmäen eteläpuolella vetinen lähteensilmä, joka on ympäristöineen aidattu. Tässä kuvatut tutkimukset kohdistuivat Momminmäen eteläosaan ja kalmiston ympäristöön. Momminmäki sijaitsee noin 0,5 km itään Orismalanjoesta. Momminmäki on n. 150 x 200 metrin kokoinen matalahko mäki, joka kohoaa n. 25–30 metrin korkeuteen merenpinnasta. Mäellä on kalliopaljastumia ja sen keskiosassa sijaitsee kosteikko/suo. Momminmäellä on harvahkoa havupuuvältaista metsää. Maapohja on monin paikoin epätasainen. Maalajeina mäellä on hiekka, siltti ja savi.

Kohteen kuvaus

Paikalla on todettu rautakautinen uhrilähde tai suokalmisto; löytöaineistossa on noin 90 ihmisyksilön luita sekä kansainvaellus- ja merovinkiajan esineitä (mm. koruja, pronssikattila). Aseita löytöaineistossa ei ole. Ihmisten jäännökset ovat säilyneet poikkeuksellisen hyvin savessa ja pohjaliejussa.

Vuoden 2014 inventoinnin tarkoituksena oli selvittää onko Momminmäellä tai muualla kalmiston ympäristössä ollut rautakautista toimintaa. Tämän selvittämiseksi Momminmäelle tehtiin runsaasti koekuoppia ja ympäröivillä pelloilla harjoitettiin pintapöimintää. Kuivuuden vuoksi havainto-

olosuhteet pelloilla olivat melko huonot eikä pintapöimintää voitu harjoittaa enää kylvöjen jälkeen.

Momminmäen koekuopitus

Momminmäelle kaivettiin 37 koekuoppaa. Lähes kaikki kuopat olivat 50 x 50 cm:n kokoisia. Kuoppia pyrittiin kaivamaan tasaisin välimatkoin kaikille alueille, joilla oli mineraalimaata. Momminmäen keskellä sijaitsevalle suoalueelle ei kaivettu kuoppia. Länsiosaankaan ei kaivettu kuoppia, koska siellä oli runsaasti jälkiä modernista toiminnasta: kuivaussiilo ja sen piha-alue. Pintaturve poistettiin lapiolla, jonka jälkeen kaivaminen suoritettiin kaivauslastan avulla. Maaperää yritettiin seuloa, mutta se ei onnistunut, joten mahdolliset löydöt pyrittiin havaitsemaan kaivauksen yhteydessä. Kuopat peitettiin koekuopituksen jälkeen. Kuoppien paikat mitattiin GPS-paikantimella. Kuopissa esiintyvä maaperä, kerrokset ja muut ilmiöt dokumentointiin sanallisesti ja kuopista otettiin valokuvat. Kuoppien sijainti on esitettyä seuraavan sivun kartalla. Koekuoppien tiedot löytyvät liitteestä 1.

Joitakin hiilenkappaleita (kk 407, 412, 413, 418, 421, 427) ja yhtä tiilen/palaneen saven kappaletta (kk 413) lukuun ottamatta kuopat olivat löydöttömiä. Tiilenpalaa tai hiilenkappaleita ei otettu talteen.

Päätelmät

Koekaivauksen perusteella voidaan sanoa, ettei Momminmäellä tutkitulla alueella ole ollut ainakaan laaja-alaista rautakautista toimintaa. Hiilien ja tiilen/palaneen saven perusteella kosteikkoalueen kaakkoispuolella ja Momminmäen eteläosassa on ollut todennäköisesti rautakauden jälkeen ihmistoimintaa. Momminmäen koekuopitetulla alueella ei havaittu lisää tutkimukselle otollisia alueita.

Vuoden 2014 Momminmäen koekuoppien tiedot

Nimi	P_etr	I_etr	Laajuus (m)	Kuvaus	Pvm
386	6988228	267564	1x1	0-15 cm humus ja sekoittunut podsoli. Alla muutama sentti puhdasta silttiä, jonka jälkeen kallio.	28.4.
388	6988193	267551	1x1	0-10/20 cm turve. Alla 10–15 cm punaruskeaa hiekkaa, jonka seassa runsaasti osittain maatuneita juuria. Tämän alla vaalea pohjamaa.	28.4.
389	6988197	267565	0,5x0,5	Tummanharmaa/ruskea multava maa. Irtonaista savea/silttiä. Puhdas savi 40 cm syvyydessä.	28.4.
390	6988207	267558	0,5x0,4	0-10/15 cm turve, jossa paljon kuusen juuria. 10/15–20/25 cm hieno ruskea hiekka, jonka alla vaaleanharmaa savi.	28.4.
391	6988227	267578	0,5x0,5	0-10 cm tumma humus ja likaisenvärinen siltti. Alla tiivis savi.	28.4.

392	6988225	267585	0,5x0,5	0-10/15 cm turve, alla 5-10 cm hieno/keskikarkea vaaleanruskea hiekka, joka jatkuu kairatessa 10–15 cm ja alla puhdas vaaleankeltainen siltti.	28.4.
394	6988234	267586	0,5x0,5	0-10 cm karike/humus, 10–20/25 cm tumma siltti/savi, alla harmaa puhdas siltti/savi	28.4.
395	6988240	267580	0,5x0,5	0-20 cm karike+tumma maa, 20–40 cm hiekka+savi, 40 cm kallio. Kuoppaa voitiin kaivaa vain NNW-kulmasta, koska juuria oli niin paljon.	29.4.
396	6988249	267581	0,5x0,5	0-25 cm turve, alla tiivis vaaleanharmaa pohjasavi.	29.4.
397	6988257	267588	0,5x0,5	0-15 cm turve/värjäytynyt siltti/savi, alla kova harmaa savi.	29.4.
398	6988270	267586	0,5x0,5	0-13 cm humus+värjäytynyt siltti. Alla harmaata silttiä, jossa rautasaostumia.	29.4.
399	6988261	267577	0,5x0,5	0-15 cm turve. Alla tiivis savi, jossa paikoin hiekkaisempia kohtia. Savea kaivettu 5 cm.	29.4.
400	6988269	267568	0,5x0,5	0-10/15 cm turve. Alla tiivis vaaleanharmaa savi.	29.4.
401	6988267	267604	0,5x0,5	0-15 cm turve. 15–25 cm sekoittunut hieno vaalean- ja tummanruskea hieno hiekka. 25 cm - vaalea rautapitoinen hiekka.	29.4.
402	6988276	267625	0,5x0,5	0-10 cm turve. Alla enintään 5 cm harmaa tiivistä silttiä, jonka alla kallio.	29.4.
403	6988262	267616	0,5x0,5	0-20 cm turve+tumma siltti. 20–30 cm harmaa siltti, jonka alla kallio.	29.4.
404	6988271	267638	0,5x0,5	0-20/25 cm turve. Alla 5-10 cm hiekkaa, joka ylempä ruskeampaa ja vaalenee syvemällä vaaleankeltaiseksi siltiksi. N. 10 cm siltin alla kallio kairatessa	29.4.
405	6988257	267630	0,5x0,5	0-15 cm turve+tumma siltti. 15–25 cm tummanharmaa siltti, jonka pohja on epätasainen. 25 cm - harmaa siltti, jossa rautasaostumia.	29.4.
406	6988226	267637	0,5x0,5	0-20 cm turve. 20–30 cm punaruskea hiekka, jossa rautasaostumia. Alla vaaleankeltainen tiivis pohjasiltti.	29.4.
407	6988230	267633	0,8x0,8	0-20 cm saraturve. 20–40 cm harmaa siltti, jossa vähän kiviä ja hiilenpaloja. 40 cm-harmaa savi, jossa oransseja laikkuja.	29.4.
408	6988214	267642	0,5x0,5	0-25 cm turve, 25–35 orgaaninen musta kerros. Alla vaaleanharmaa siltti. Koko kuoppa erittäin kostea.	29.4.
409	6988209	267650	0,5x0,5	0-10/20 cm turve. Alla pinnasta liuskoittuva vaaleanharmaa savi, joka muuttuu vähitellen tiiviiksi pohjasaveksi. Savea kaivettu n. 5 cm.	30.4.
410	6988200	267657	0,5x0,5	0-15 cm turve ja tumma maa. 15–30 cm irtomainen harmaa siltti/savi. 30 cm-liuskoittuva tiivis savi.	30.4.

411	6988190	267639	0,5x0,5	0-20 cm tuve, jossa paljon suuria juuria. Alla vaaleanharmaata tiivistä pohjasavea/-silttiä.	30.4.
412	6988202	267632	0,5x0,5	0-15/20 cm turvetta. Alla n. 2 cm kerros harmaata hiekkaa, jossa vähän hiiltä. Tämän alla 5-10 cm punaruskeaa hiekkaa, jonka alla tiivis vaalea siltti. Kuopan E-reunassa iso kivi.	30.4.
413	6988208	267627	0,5x0,5	0-12 cm humus+musta maa. 12-22 cm turve. 22-37 cm harmaa siltti, jonka pohjalla suuria hiilenpaloja. Löytönä yksi tiili/palanut savi.	30.4.
416	6988185	267628	0,5x0,5	0-10 cm humus+tumma maa. 10-17 cm vaaleanruskea siltti. 17 cm - kallio.	6.5.
417	6988178	267634	0,5x0,5	0-15 cm turve. 1-2 cm vaaleanharmaa huuhtoutumiskerros. 5-15 cm punaruskea hiekka. Alimpana tiivis vaalea siltti.	6.5.
418	6988197	267625	0,4x0,5	0-12 cm turve/humus. 12-21 cm hiekkainen huuhtoutumis+rikastumiskerros, jonka alla kallio. Huuhtoutumiskerroksessa hiiltä.	6.5.
419	6988192	267624	0,6x0,4	0-12 cm turve/humus. 12-17 cm huuhtoutumis- ja rikastumiskrs, 17 cm - pohjamaa. Hiekkkaa/silttiä.	6.5.
421	6988156	267643	0,5x0,5	0-15 cm kivinen sekoittunut siltti. 15-30 cm irtonainen harmaa siltti/savi, jossa vähän hiiltä. 30 cm - savi. Maassa paljon juuria, jotka vaikeuttivat kaivamista.	6.5.
422	6988203	267619	0,5x0,5	0-15 cm humus. 15-22 cm siltti/savi. Pohjalla tiivis savi. Keskellä iso kivi.	6.5.
423	6988173	267630	0,5x0,5	0-10/20 cm turve. n. 5 cm irtoinaista harmaata soraa. 10 cm vanhaa turvetta, jossa runsaasti maatonutta puuta. Kuopan N-osassa alemman turpeen alla etelään laskeva n. 10 cm kerros punaruskeaa hiekkaa, jonka alla jyrkästi S:ään laskeva kallio. Kuopan S-osassa toisen turpeen alla harmaa hiekkainen huuhtoutumiskerros, jonka alla vaaleaa silttiä ja pieniä kiviä.	6.5.
424	6988183	267601	0,5x0,5	0-11 cm humus/turve. 11-16 cm savensekainen hiekka. Alla tiivis savi.	6.5.
425	6988179	267610	0,5x0,5	0-12 cm humus/turve. 12-18 cm savensekainen hiekka. 18 cm - tiivis savi.	6.5.
426	6988191	267610	0,5x0,5	0-10 cm turve. Alla tiivis vaalea pohjasavi.	6.5.
427	6988155	267623	0,5x0,5	0-13 cm humus+tuve. 12-22 cm huuhtoutumiskerros. 22 cm - rikastumiskerros. Kiviä ja hiiltä huuhtoutumiskerroksessa. Maperä silttiä.	6.5.

Isokyrö Leväluhta

Koekuopat.

Vihreällä merkityistä koekuopista löytyi hiiltä muualta kuin pintaturpeesta.

Mk 1:1000

Kuva 4. Kallioista ja metsäistä Momminmäkeä koekuopitetaan. Kuvassa Jenniina Siira. Kuva Santeri Vanhanen.

2. Isokyrö Rapakkojenkallio

PERUSTIEDOT

Mj-rekisteritunnus: 152010035
Muinaisjäännösstatus: kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi: hautapaikat
Tyyppin tarkenne: hautaröykkiöt
Ajoitus: rautakautinen
Lukumäärä: 4
Ehdotus rauhoitusluokaksi: 1
Peruskartta: P3342A/133307

Röykkiö A (ETRS-TM35FIN): P=6990923, I=265921, z=27 m mpy
Röykkiö A (YKJ): P= 6993855, I= 3265998, z=27 m mpy
Koordinaattiselite: Röykkiön A gps-koordinaatit, korkeus arvioitu peruskartasta

Röykkiö B (ETRS-TM35FIN): P=6991092 , I=265671, z=27,5-30 m mpy
Röykkiö B (YKJ): P= 6994022 , I= 3265747, z=27,5-30 m mpy
Koordinaattiselite: Röykkiön B gps-koordinaatit, korkeus arvioitu peruskartasta

Röykkiö C (ETRS-TM35FIN): P=6991048, I=265620, z=30-32,5 m mpy
Röykkiö C (YKJ): P= 6993979, I= 3265697, z=30-32,5 m mpy
Koordinaattiselite: Röykkiön C gps-koordinaatit, korkeus arvioitu peruskartasta

Röykkiö D (ETRS-TM35FIN): P=6991029 , I=265449, z=27,5-30 m mpy
Röykkiö D (YKJ): P= 6993960 , I= 3265525, z=27,5-30 m mpy
Koordinaattiselite: Röykkiön D gps-koordinaatit, korkeus arvioitu peruskartasta

Aluerajauksen pinta-ala: -
Aluerajauksen peruste: -
Aluerajauksen tarkkuus: suuntaa antava
Etäisyystieto: Isonkyrön kirkosta (uusi kirkko) noin 5,1 kilometriä kaakkoon
Kiinteistötunnukset: 152-415-3-76; 152-415-3-29; 152-408-2-36; 152-408-8-20
Aikaisemmat tutkimukset: Hackman 1920 (kaivaus); Siiriäinen 1966 (inventointi); Rislä 2006 (tarkastus); Itäpalo 2010 (inventointi)
Aikaisemmat löydöt: KM 7729:1-161

INVENTOINTI 2014

Aika: 16.4.2014, 23.4.2014
Inventoijat: Santeri Vanhanen, Tuuli Heinonen, Teija Alenius, Tarja Sundell ja Anna Wessman
Havainnointiolosuhteet: hyvät

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Röykkiöt sijaitsevat kallioisella, kivisellä ja epätasaisella mäellä Kyrönjoen eteläpuolella. Mäkeä ympäröivät edelleen käytössä olevat pellot, jotka pohjoisessa muodostavat alavan vyöhykkeen mäen ja joen väliin. Mäellä kasvaa mäntyvaltaista sekametsää, ja siellä on myös suo- ja kosteikkoalueita. Mäen etelä- ja itäosaan alarinteeseen on rakennettu pientaloja melko äskettäin. Mäen yläosa on rakentamatonta, mutta siellä kulkee Ylipään kuntorata.

Kohteen kuvaus

Kohteelta tunnettiin aiemmin mahdollinen osin purettu röykkiö (tässä kertomuksessa röykkiö A) ja vuonna 1920 tutkittu löytöpaikka tai hautaus (röykkiö B). Lisäksi inventoinnin yhteydessä havaittiin kaksi kiveystä, jotka ovat mahdollisia röykkiöitä (röykkiöt C ja D). Inventoinnin yhteydessä myös mäkeä ympäröiviä peltoja pintapoimittiin, mutta niiltä ei havaittu merkkejä esihistoriallisesta toiminnasta, vaikka havainto-olosuhteet olivat pääasiassa melko hyvät.

Röykkiö A

(MJ-rekisteri): P (ETRS-TM35FIN) : 6990923 ; I (ETRS-TM35FIN) : 265921 ; z=27 m mpy.

Röykkiö on tunnettu muinaisjäännös, joka ainoastaan tarkastettiin inventoinnin yhteydessä.

Pentti Rislän tarkastuksen mukaan kyseessä on muinaishauta, josta on poistettu pintakiveys (Risla 2006). Rislän mukaan Hackmanin kaivamat aseet ovat sijainneet alun perin tässä röykkiössä, josta ne on siirretty Rapakkojenkallion kallioiden väliseen ”rotkoon” kivenoton yhteydessä 1900-luvun alussa (n. 70 m suuntaan NE kartan röykkiöstä D).

Röykkiö B

P (ETRS-TM35FIN) : 6991092 ; I (ETRS-TM35FIN) : 265671

z=27,5-30 m mpy

Gps-piste röykkiön keskeltä ja korkeus arvioitu peruskartasta.

Muinaisjäännörekisterissä mainittu kohde eli röykkiö A ei muistuttanut Hackmanin vuonna 1920 kaivamaa mahdollista polttohautaa, josta silloin löytyi merovingiaikainen miekka ja keihäänkärki sekä niittejä (KM 7729:155-160).

Hackmanin mukaan hauta on sijainnut mäen yhdellä korkeimmista kohdista. Kohde on n. 0,5 km päässä kaakkoon Napuen kylästä. Kallio ulottuu maantielle ja on n. 70 - 80 m joenrannasta. Hackmanin mukaan kalliossa oli nelikulmainen n. 3,5 m pitkä ja 1,5 - 1,6 m leveä halkeama, jonka pääty osoittaa pohjoiseen ja avoin sivu etelään. Halkeaman keskellä on n. 70 cm korkea kivi. (Hackman 1920)

Vuoden 2014 inventoinnissa havaittu röykkiö B sijaitsee n. 180 metriä Valtaalan seuraintalon länsipäädystä länsiluoteeseen ja n. 4,9 km Isonkyrön uudelta kirkolta eteläkaakkoon. Röykkiön etäisyys Kyröjoelle on n. 80 m. Kohde sijaitsee kallion laella, yhdellä sen korkeimmista kohdista. Paikalla kasvaa mäntyvaltaista sekametsää.

Kallionhalkeama on etelään avautuva suorakaide. Sen pohjoispääty on 1,6 m leveä ja syvyys on 3,5 metriä. Aukon kohdalla on kaksi suurehkoa kiveä. Kyseessä on mitä ilmeisimmin Hackmanin vuonna 1920 tutkima paikka (ks. Hackman 1920), sillä kallionhalkeama oli oikeaan suuntaan ja mitat täsmäsivät Hackmanin mittojen kanssa. Lisäksi etäisyys Hackmanin mainitsemaan maastonkohtiin oli sama.

Röykkiö C

P (ETRS-TM35FIN) : 6991048 ; I (ETRS-TM35FIN) : 265620

z=30-32,5 m mpy

Mahdollinen röykkiö sijaitsee heti Ylipään kuntoradan kaakkoispuolella, yhdellä Rapakkojenkallion korkeimmista kohdista. Kohde sijaitsee n. 220 m Valtaalan seuraintalon länsipäädystä länteen ja n. 4,9 km Isonkyrön uudelta kirkolta eteläkaakkoon. Paikalla kasvaa mäntyvaltaista sekametsää.

Mahdollisen röykkiön leveys tien reunan kohdalla oli 6,5 m. Röykkiö rajautuu kallioon. Sen keskusalueen pituus on n. 4 m ja suuriin kiviin ulottuvan alueen pituus on 8 m. Koska kiveys oli osittain turpeen peittämä, sen rajoja ei saatu määriteltyä aivan tarkasti. Röykkiöön, lähelle kuntorataa, kaivettiin 50 x 50 cm koekuoppa (KK 368). Koekuopassa havaittiin tiivis kiveys, joka koostui halkaisijaltaan noin 10-20 cm olevista kivistä. Kivien välissä oli harmaata hiekkaa. Koekuopan perusteella kiveyksen syvyys on vähintään 30 cm.

Kiveys saattaa olla hautaröykkiö, mutta on myös mahdollista, että kyse on Ylipään kuntorataan tai läheiseen sähköpylväaseen liittyvästä raivauskivikosta.

Röykkiö D

P (ETRS-TM35FIN) : 6991029 ; I : (ETRS-TM35FIN) : 265449

z=27,5-30 m mpy

Gps-piste röykkiöön kaivetusta koekuopasta ja korkeus arvioitu peruskartasta.

Mahdollinen röykkiö sijaitsee Ylipään kuntoradan eteläpuolella, n. 10 metrin päässä radasta. Kohde on Valtaalan seuraintalon länsipäädystä n. 400 m länteen. Kohde sijaitsee Isonkyrön kirkolta n. 4,8 km eteläkaakkoon. Röykkiö sijaitsee mäessä yhdellä Rapakkojenkallion huipuista, jonka länsipuolella kulkee viljelykäytössä oleva sola.

Havaittu kiveys rajautui 7 x 6 m alueelle. Röykkiöön kaivettiin 90 x 60 cm koekuoppa. Kuopassa olevat kivet olivat melko tiiviisti ja ne olivat n. 5-40 cm kokoisia. Kivien väleissä oli kuopan yläosassa turvetta ja alempana hiekkaa.

Koekuopat

Rapakkojenkallion alueelta pyrittiin etsimään asuinpaikoiksi soveltuvia paikkoja, joita voitaisiin koekuopittaa. Alueen topografia oli kuitenkin hyvin epätasaista, joten koekuoppia (lapionpistoja) kaivettiin vain kolme kappaletta. Kuoppien koordinaatit ovat :

KK 369 : P (ETRS-TM35FIN) : 6990971 I : (ETRS-TM35FIN) : 265526

KK 370 : P (ETRS-TM35FIN) : 6990953 ; I : (ETRS-TM35FIN) : 265525

KK 372 : P (ETRS-TM35FIN) : 6990947 ; I : (ETRS-TM35FIN) : 265406

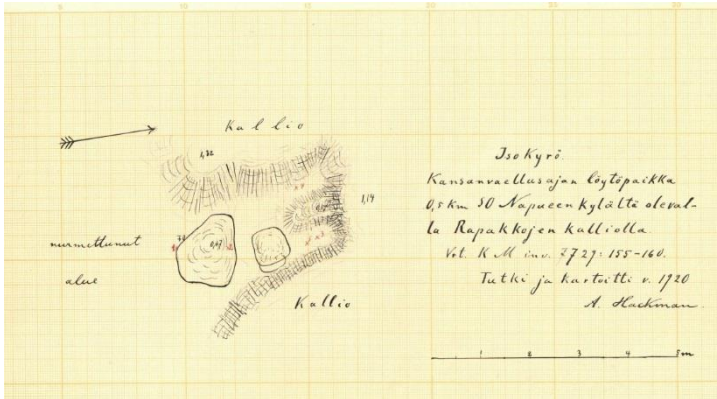
Aluerajaus

Aluerajaukseksi suositellaan röykkiötä ja 2 metrin aluetta niiden ympärillä.

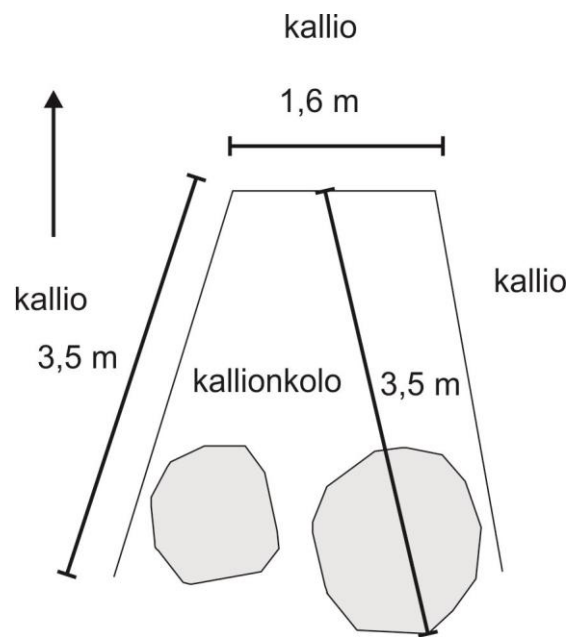
Isokyrö Rapakkojenkallio
Peruskarttaote
Mk 1:3000

Taustakartta © Maanmittauslaitos

Kuva 5. Piirros Isonkyrön Rapakkojenkallion löytöpaikasta A. Hackmanin (1920) mukaan.

Kuva 6. Vuoden 2014 käynnin perusteella tehty luonnos kohteelta. Piirros Santeri Vanhanen.

Kuva 7. Hackmanin ottama kuva Rapakkojenkallion tutkitusta röykkiöstä.

Kuva 8. Vuonna 2014 otettu kuva samasta kohdasta. Taempi kivi on poistettu paikaltaan. Kuvattu pohjoiseen. Kuva Santeri Vanhanen.

Kuva 9. Rapakkojenkallion mahdollinen röykkiö C rajautuu suuriin kiviin ja Ylipään kuntorataan. Tuuli Heinonen seisoo röykkiön keskellä. Kuvattu luoteeseen. Kuva Santeri Vanhanen.

Kuva 10. Rapakkojenkallion mahdollinen röykkiö D. Kuvattu kaakkoon. Kuva Santeri Vanhanen.

3. Isokyrö Palojenmäki

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	hautapaikat
Tyyppin tarkenne:	hautaröykkiöt
Ajoitus:	pronssikautinen
Lukumäärä:	3
Ehdotus rauhoitusluokaksi:	-
Peruskartta:	P3341B / 133307
Koordinaatit (ETRS-TM35FIN):	P: 6988752 I: 265062, z= 35 m mpy
Koordinaatit (YKJ):	P: 6991847I.; 3265080, z= 35 m mpy
Koordinaattiselite:	Röykkiön 2 gps-koordinaatit, korkeus arvoitu peruskartasta
Aluerajauksen pinta-ala:	-
Aluerajauksen peruste:	-
Aluerajauksen tarkkuus:	-
Etäisyystieto:	Isonkyrön kirkosta (uusi kirkko) 6,7 km eteläkaakkoon
Kiinteistötunnus:	152-415-3-80 ja 152-415-5-38
Aikaisemmat tutkimukset:	1966 Ari Siiriäinen inventointi; 2010 Pentti Risla tarkastus; 2010 Jaana Itäpalo inventointi; 2012 Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm inventointi
Aikaisemmat löydöt:	-

INVENTOINTI 2014

Aika:	15.4, 24.4. ja 8.5.2014
Inventoijat:	Santeri Vanhanen ja Tuuli Heinonen
Havainnointiolosuhteet:	hyvät
Kartat:	peruskarttaote 1:20 000 ja Koekuoppien ja röykkiöiden sijainti 1:2000

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Kohde sijaitsee Valtaalan kylätien varrella, sen itäpuolella, tiestä noin 50 metriä, Seinäjoki-Vaasa rautatien eteläpuolella, kalliomäellä. Paikalla on pohjois-eteläsuunnassa kolme erillistä kohoumaa, joissa kunkin huipun länsireunalla on röykkiö. Kahden pohjoisimman röykkiön välinen etäisyys on n. 70 metriä ja niiden välissä kulkee n. 10-20 metriä leveä ”kanjoni” suunnassa luode-kaakko. Kanjonissa on todennäköisesti virrannut vesi aiemmin. Pohjoisimman ja eteläisimmän röykkiön etäisyys toisistaan on n. 260 metriä. Keskimmäisen ja eteläisimmän röykkiön väli on n. 190 metriä ja Pentti Risla on havainnut tasaisen alueen ja ehdottanut, että siinä voisi mahdollisesti olla asuinpaikka (Risla 2010). Tasainen alue viettää loivasti luoteeseen.

Kohde tarkastettiin myös vuoden 2012 inventoinnissa. Röykkiö 1 on uuden omakotitalon eteläpuoleisella kumpareella, talon pihapiirin tuntumassa, mutta eri palstalla. Röykkiö on

halkaisijaltaan noin 10 metriä ja siinä kasvaa harvennettavaa nuorta männikköä. Röykkiö 2 on tästä lounaaseen 60 metriä, halkaisija on noin 13 metriä ja sitä on kaiveltu. Röykkiön ympäristö kasvaa tiheähköä nuorta männikköä. Röykkiö 3 on edellisestä 250 metriä lounaaseen ja aikalailla vastaavan kokoinen. Tämänkin röykkiön ympäristö kasvaa noin 30-vuotiasta männikköä. Röykkiö 1 on matalin (n. 32,5 m mpy), röykkiö 2 hieman korkeammalla (n. 35 m mpy) ja röykkiö 3 on korkeimmalla (n. 40 m mpy). On siis mahdollista, että röykkiöt on rakennettu hieman eri aikoihin.

Kohteen kuvaus ja tutkimukset

Röykkiöt ovat halkaisijaltaan noin 13–10 metriä ja kaikkia on kaiveltu. Röykkiöitä ei ole tutkittu. Röykkiöiden gps-pisteet mitattiin niiden keskikohdasta ja röykkiöiden havaittiin olevan aiempien havaintojen mukaisessa kunnossa.

Rakenteiden GPS-koordinaatit (ETRS-TM35FIN) korkeudet arvoitu peruskartasta:

1. röykkiö 1	265062	6988961, z: 32,5 m mpy
2. röykkiö 2	265004	6988917, z: 35 m mpy
3. röykkiö 3	264905	6988752, z: 40 m mpy

Röykköiden välistä tasaista aluetta havainnoitiin ja maaperää tutkittiin kevytkairan avulla. Röykköiden 2 ja 3 välisellä alueella oli melko runsaasti lohkareita ja tasaiset alueet olivat pääasiassa kalliota. Mäen laella (KK 439–441 eteläpuolella) oli kosteikkoja. Kairaa oli vaikea saada pistettyä maahan johtuen kalliosta tai maan kivisyydestä. Enemmän hiekkaisista maata havaittiin röykkiön 3 itäpuolella, jonne kaivettiin 3 koekuoppaa. Kallion laella havaittiin hiekkaisempia alueita kalliokohouman länsipuolella, jonne kaivettiin kolme koekuoppaa (KK 439–441).

Koekuopat

Palonmäelle kaivettiin kuusi n. 1 x 1 metrin koekuoppaa ja yksi lapionpisto. Kuoppien kaivaminen lopetettiin joko luonnolliseen kivikkoon tai puhtaaseen pohjamaahan. Koekuoppien maalaji oli pääasiassa moreenia (kiviä, soraa, hiekkaa ja silttiä) ja niissä oli podsolimaannos (tarkemmat tiedot koekuopista ks. liite 1). 3. röykkiön itäpuolelle kaivetuissa kuopissa maaperä oli hiekkaisempaa ylärinteessä (KK 436) ja muuttui kivisemmäksi siirryttäessä alarinteeseen päin (KK 437 ja 438). Myös idemmäksi kaivetuissa kuopissa (KK 439–441) maalaji oli moreenia ja niissä oli erittäin runsaasti kiviä.

Kuopista ei saatu talteen löytöjä.

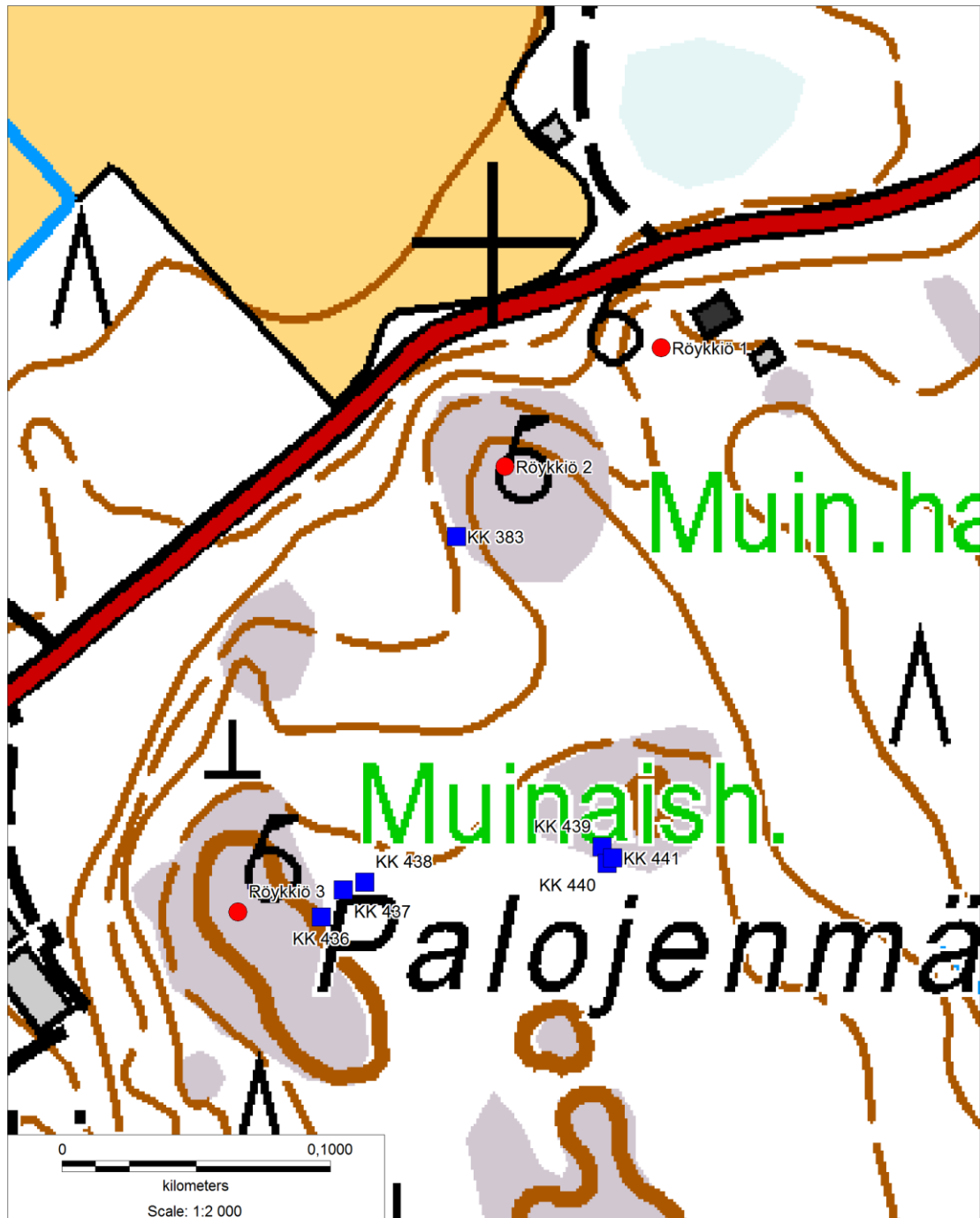
Yhteenveto

Palonenmäelle saatiin kaivettua joitain koekuoppia, joista ei tullut löytöjä. Vain hyvin pieni osa alueesta saatiin tutkittua. Maaperä vaikutti hiekkaisemmalta ainakin röykkiön 3 läheisyydessä ja muuttui kivisemmäksi alarinteessä. Tutkimuksessa oli vaikea löytää koekuopitusta varten soveltuvia alueita. Mahdollisen asuinpaikan löytäminen Palonenmäellä vaatisi kattavampaa koekuopitusta.

Koekuoppien tiedot.

Nimi	Laajuus(m)	Kuvaus	P_etr	I_etr	Pvm
383	0,6 x 0,9	lapionpisto, maalaji moreenia	6988891	264986	24.4.
436	1,0 x 1,0	0-10 cm turve/humus, 10–17 cm huuhtoutumis+rikastumiskerros, maalaji siltti/hiekka	6988750	264936	8.5.
437	0,8 x 0,7	0-10 cm turve/humus, 10–20 cm huuhtoutumis+rikastumiskerros, maalaji moreeni	6988760	264944	8.5.
438	1,0 x 1,0	0-10 cm turve/humus, 10–21 cm huuhtoutumis+rikastumiskerros	6988763	264952	8.5.
439	1,0 x 1,0	0-5 cm turve, 5-15 hiekka. Paljon isoja kiviä.	6988776	265040	8.5.
440	1,0 x 1,0	0-10 cm turve, 10–30 cm huuhtoutumis+rikastumiskerros, maalaji moreeni	6988770	265042	8.5.
441	1,2 x 1,0	0-10 cm turve/humus, 10–25 huuhtoutumis+rikastumiskerros, maalaji moreeni, pinnassa hiiltä	6988772	265044	8.5.

Isokyrö Palojenmäki
Röykkiöt ja koekuopat
Mk 1:2000

Taustakartta © Maanmittauslaitos

Historialliset muinaisjännökset

4. Isokyrö Rapakkojenkallio 2

PERUSTIEDOT

Muinaisjäänösstatus:	Kiinteä muinaisjäänös
Muinaisjäänöstyyppi:	Työ- ja valmistuspaikat
Tyyppin tarkenne:	Viljelyröykkiöt
Ajoitus:	Historiallinen
Lukumäärä:	1
Ehdotus rauhoitusluokaksi:	2
Peruskartta:	P3341D / 133310 Ylistaro
Koordinaatit (ETRS-TM35FIN):	x=6991031, y=265809, z=25-27,5 m mpy
Koordinaatit (YKJ):	x=6993961, y=3265886, z=25-27,5 m mpy
Koordinaattiselite:	Keskikoordinaatti, mitattu gps-laitteella, korkeus arvioitu peruskartasta
Aluerajauksen pinta-ala:	n. 9 m ²
Aluerajauksen peruste:	Havaitut rakenteet
Aluerajauksen tarkkuus:	tarkka
Etäisyystieto:	Noin 5,0 kilometriä Isonkyrön uudelta kirkolta kaakkoon
Kiinteistötunnus:	152-408-4-7

INVENTOINTI 2012

Aika:	17.4.2014
Inventoijat:	Tuuli Heinonen & Santeri Vanhanen
Havainnointiolosuhteet:	Melko hyvät

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Röykkiö sijaitsee pohjoiseen viettävän melko loivan rinteän alaosassa, metsän ja Seuraintalon asfaltoidun pihamaan rajalla. Metsä on havupuuvältaista sekametsää.

Kohteen kuvaus

Röykkiö on matala (korkeus n. 30–40 cm) ja täysin turpeen peittämä. Kooltaan se on noin 3 x 3 m ja muodoltaan pyöreähkö. Röykkiö jatkuu mahdollisesti itään pitkänomaisena, mutta mahdollisen itäosan päällä oli ilmeisesti läjitettyä maata. Kiveyksen keskeltä kulkee pohjois-eteläsuuntainen polku. Röykkiö on todennäköisesti paikalla mahdollisesti aiemmin sijainneeseen peltoon liittyvä raivausröykkiö. Noin 130 metriä röykkiöstä kaakkoon sijaitsee tunnettu rautakautinen hautaröykkiö (tässä raportissa Rapakkojenkallion röykkiö A).

Kuva 11. Mahdollinen raivausröykkiö kuvattuna itään. Kuva Tuuli Heinonen.

5. Isokyrö Aittomäki

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännösstatus:	Kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	Työ- ja valmistuspaikat
Tyyppin tarkenne:	Viljelyröykkiöt
Ajoitus:	Historiallinen
Lukumäärä:	1
Ehdotus rauhoitusluokaksi:	2
Peruskartta:	P3341D / 133310 Ylistaro
Koordinaatit (ETRS-TM35FIN):	x=6989729, y=266912, z=30 m mpy
Koordinaatit (YKJ):	x=3266990, y=6992659, z=30 m mpy
Koordinaattiselite:	Keskikoordinaatti, mitattu gps-laitteella, korkeus arvioitu peruskartasta
Aluerajauksen pinta-ala:	n. 9 m ²
Aluerajauksen peruste:	Havaitut rakenteet
Aluerajauksen tarkkuus:	tarkka
Etäisyystieto:	Noin 6,5 kilometriä Isonkyrön uudelta kirkolta kaakkoon
Kiinteistötunnus:	152-409-11-42
Aikaisemmat tutkimukset:	-
Aikaisemmat löydöt:	-

INVENTOINTI 2014

Aika:	17.4.2014
Inventoijat:	Tuuli Heinonen & Santeri Vanhanen
Havainnointiolosuhteet:	Melko hyvät

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Röykkiö sijaitsee Aittomäki-nimisen kallioiden metsäsaarekkeen lounaisosassa, noin 15 metrin päässä pellon reunasta. Röykkiön kohdalla maasto viettää loivana rinteinä lounaaseen, ja noin 20 metriä sen koillispuolella kohoaa jyrkkä kallio. Alueella kasvaa sekametsää. Röykkiön ympäristössä maastoa on raivattu kivistä, ja ympäröivät pellot ovat ilmeisesti aiemmin ulottuneet myös saarekkeen alueelle. Ne erottuvat maastossa kivettöminä alueina, joiden reunat on pengerrytetty tai ojitettu.

Kohteen kuvaus

Röykkiö on kooltaan noin 3 x 3 metriä ja muodoltaan melko pyöreä. Rakenne on matala, korkeudeltaan noin 40–50 cm, ja kokonaan turpeen peittämä. Noin 8 metrin päässä röykkiöstä koilliseen sijaitsee suuri siirtolohkare. Kyseessä on todennäköisesti paikalla sijainneisiin peltoihin liittyvä raivausröykkiö, sillä kiveys sijaitsee kahden metsittyneen vanhan peltoalueen kulmassa.

Kuva 12. Mahdollinen raivausröykkiö kuvattuna luoteeseen. Kuva Tuuli Heinonen.

6. Isokyrö Laukonvainio 2

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännösstatus:	Kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat
Ajoitus:	Historiallinen
Lukumäärä:	1
Ehdotus rauhoitusluokaksi:	2
Peruskartta:	P3341D / 133310 Ylistaro
Koordinaatit (ETRS-TM35FIN):	x=6988906, y=267677, z=25 m mpy
Koordinaatit (YKJ):	x=6991836, y=3267754, z=25 m mpy
Koordinaattiselite:	Keskikoordinaatti, mitattu gps-laitteella, korkeus arvioitu peruskartasta
Aluerajauksen peruste:	Havaitut rakenteet
Aluerajauksen tarkkuus:	tarkka
Etäisyystieto:	Noin 7,7 kilometriä Isonkyrön uudelta kirkolta kaakkoon
Kiinteistötunnus:	152-404-6-38

INVENTOINTI 2014

Aika:	7.5.2014
Inventoijat:	Tuuli Heinonen, Santeri Vanhanen, Iida Heikkari, Emma Hirsimäki, Joanna Veinio
Havainnointiolosuhteet:	Melko hyvät

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

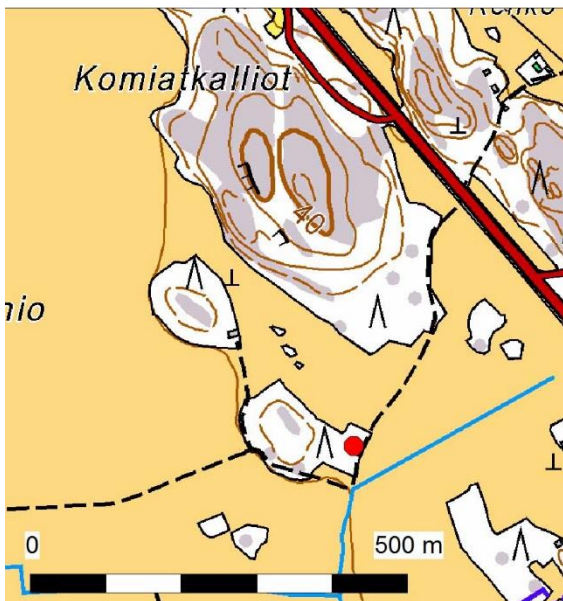
Kohde sijaitsee pienellä peltosaarekkeella Laukonvainio-nimisen peltoalueen keskellä, Komiatkalliot-nimisen suuremman, kallioisen saarekkeen eteläpuolella. Saareke, jolla kohde sijaitsee, on matala, kallioinen mäki, jonka koillisosa on melko kosteaa aluetta. Saarekkeen reunoilla kasvaa sekametsää, ja sen keskiosa on puustoltaan melko harvaa kallioaluetta. Kallioalueen keskellä on hiekkaisempaa, tasaista aluetta. Saarekkeen itäpääty, josta rakenne löytyi, on melko pusikkoista. Saarekkeelle kulkee tie sen länsipuolella sijaitsevalta Neliö-nimiseltä tilalta.

Kohteen kuvaus

Havaittu todennäköinen rakenne sijaitsi pellolle työntyvällä niemekkeellä saarekkeen itäosassa, loivan rinteen alaosassa. Rakenne oli soikean tai suorakaiteenmuotoisen, pohjois-eteläsuuntaisen matalan vallin rajaama. Valli oli turpeen peittämä, ja turpeen alla oli kiviä, joista valli ilmeisesti koostui. Valli oli selkeimmillään rakenteen itäosassa. Siellä vallin ulkoreuna oli selkeä ja melko jyrkkä, rakenteen sisäosaan valli taas laski loivemmin. Rakenteen länsiosassa kasvillisuus oli niin runsasta, ettei rakenteen länsireunaa voitu havaita kunnolla. Maasto nousi kuitenkin rakenteen länsipuolella melko voimakkaasti, joten rakenteen leveys oli ilmeisesti enintään noin 3 m, pituus noin 13 m. Rakenteen molemmissa päissä vallin sisäpuolella oli pyöreä, matala kuoppa. Molempien kuoppien halkaisija oli noin 3 metriä.

Rakenteen sisäpuolelle, sen pohjoispäädyn kuoppaan, tehtiin noin 50 x 50 cm kokoinen koekuoppa. Koekuopassa havaittiin turpeen alla paksu (n. 20 cm) kerros tummanruskeaa, lähes mustanruskeaa multavaa hiekkaa. Hiekan joukossa oli pieniä palaneita kiviä. Hiekkakerroksen alta esiin tuli suurehkoja, halkaisijaltaan vähintään 20 cm olevia kiviä, jotka olivat mahdollisesti palaneita. Kuopan kaivaminen pysäytettiin niihin. Löytönä kuopasta tuli muutamia paloja kirkasta, vaaleanvihreää ikkunalasia. Paloja ei talletettu.

Havaittujen rakenteiden ja löytöjen perusteella kyseessä on todennäköisesti melko myöhäiseltä historialliselta ajalta (1700-luku tai todennäköisesti sen jälkeinen aika) peräisin oleva rakennuksen jäännös. Koska siihen ei havaittu liittyvän uunia, kyseessä saattaa olla ulkorakennus, tai sitten uuni on purettu myöhemmin.

Kuva 13. Niemeke kuvattuna lounaaseen. Kuva Tuuli Heinonen.

Kuva 14. Kuvan keskellä eteläkaakko-pohjoisluodesuuntainen matala valli, jonka taakse tehtiin koepisto. Kuvattu luoteeseen. Kuva Tuuli Heinonen.

7 Tulokset

Inventoinnissa saatiin tutkittua Leväluhdan ympäristöä ja etenkin Orismalanjoen ja Kyrönjoen välistä aluetta. Maastossa Rapakkojenkalliolla saatiin paikallistettua kohta, josta A. Hackman löysi rautakautisia esineitä. Rapakkojenkalliolta löytyi kaksi uutta mahdollista röykkiötä. Leväluhdan muinaisjäänneksen vieressä sijaitsevalla Momminmäelle tehtiin runsaasti koekuoppia.

Inventoinnissa ei tavoitteista huolimatta löydetty varmuudella rautakauteen ajoittuvia muinaisjäänneksiä. On toki mahdollista, että asuinpaikkoja ei havaittu tässä tutkimuksessa, sillä etenkin pelloilla havainto-olosuhteet olivat inventoinnin aikana pääasiassa huonot. Lisäksi rautakautinen asutus on voinut pääasiassa sijaita samoilla paikoilla kuin nykyasutus. Nykyiset tilat sijaitsevat alueella usein ainoilla joen läheisyydessä sijaitsevilla matalilla kumpareilla.

Momminmäen koekuoppien perusteella voidaan pitää melko varmana, että Momminmäellä ei ole ollut ainakaan laajamittaista ihmistoimintaa. Myös muita kohteita kuopitettiin jossain määrin. Rapakkojenkalliolle tehtiin vain muutamia koekuoppia, koska maastokäynnin aikana ei löydetty juurikaan koekuopitukseen soveltuvaa maastoa. Palojenmäelle tehtiin muutamia koekuoppia, mutta inventoinnin keskittyessä Orismalanjoen läheisyyteen ei kohdetta ehditty koekuopittaa kattavasti. Palojenmäellä mahdollisia asuinpaikaksi sopivia tasaisia, kivettömiä alueita havaittiin melko vähän.

Vaikka inventoinnin pääasiallinen tavoite oli löytää rautakautisia muinaisjäänneksiä, dokumentoitiin maastossa myös kolme historiallisen ajan muinaisjäänneistä. Niistä kaksi oli peltoröykkiöitä ja yksi mahdollinen rakennuksen jäännös. Niiden lisäksi maastossa ei havaittu muita selkeästi 1900-luvun jälkipuoliskoa vanhempia jäännöksiä.

Lähteet ja kirjallisuus

Painamattomat lähteet

Hackman, Alfred 1920. Isokyrö Rapakkojenkallio Kansainvaellusaikaisen löytöpaikan kaivaus 1920. Museoviraston kulttuurinympäristön tutkimusraportit.

Itäpalo, Jaana 2010. Isonkyrön jokivarren osayleiskaavan arkeologinen inventointi 2010. Museoviraston kulttuurinympäristön tutkimusraportit.

Kivikoski, Ella 1936. Isokyrö Ulvila Rinta-Ulvinen Rautakautisen kalmiston kaivaus 1936. Museoviraston kulttuurinympäristön tutkimusraportit.

Perttola, Wesa & inventointikurssi 2014. Isokyrön Leväluhdan ja lähialueiden arkeologinen inventointi. *Raportin alustava versio*.

Poutiainen, Hannu & Rostedt, Tapani 2008. Ylistaro Kaava-alueiden muinaisjäännösinventointi. Museoviraston kulttuurinympäristön tutkimusraportit.

Risla, Pentti 2006. Isokyrö, Rapakkojenkallio. Muinaishaudan tarkastus 2006. Museoviraston kulttuurinympäristön tutkimusraportit.

Sarasmo, Esko 1938. Isokyrö Napue Niemenmaan mäki ja Marjamäki Hautaröykkiön kaivaus 1938. Museoviraston kulttuurinympäristön tutkimusraportit.

Siiriäinen, Ari 1966. Isokyrö Inventointi 1966. Museoviraston kulttuurinympäristön tutkimusraportit.

Vanhanen, Santeri & Kouki, Paula 2014. Isonkyrön Leväluhdan ympäristön fosforianalyysi ja magneettinen susceptibiliteetti. Museoviraston kulttuurinympäristön tutkimusraportit.

Äyräpää, Aarne 1934. Tervahaudan ja hautaraunion tarkastus ja rautakautisten löytöpaikkojen koekaivaus. Museoviraston kulttuurinympäristön tutkimusraportit.

Äyräpää, Aarne 1935. Isokyrö Ulvila Rinta-Ulvinen Rengasmiekan ponnien KM 10177:1 löytöpaikan tarkastus 1935. Museoviraston kulttuurinympäristön tutkimusraportit.

Kirjallisuus

Holmblad, Peter 2010. Coastal Communities on the Move. House and Polity Interaction in Southern Ostrobothnia 1500 BC – AD 1. *Archaeology and Environment* 26.

Valtaalan Historiapiiri 2001. Valtaala ennen ja nyt. Kylän historiaa, elämää ja asukkaita. Valtaalan historiapiiri.

Kuvaluettelo

Kuva-numero	Kohde	Kuvaus	Suunta	Kuvaaja
1	Rapakkojenkallio	Tuuli Heinonen kaivaa koekuoppaa.		Santeri Vanhanen
2	Palojenmäki	Heidi Kovanen kaivaa koekuoppaa, taustalla Timo Sild ja Aripekka Junno tekevät mittauksia.		Santeri Vanhanen
3	Palojenmäki	Palojenmäen eteläisin röykkiö.		Santeri Vanhanen
4	Leväluhta/ Momminmäki	Kallioista ja metsäistä Momminmäkeä koekuopitetaan. Kuvassa Jenniina Siira.		Santeri Vanhanen
5	Rapakkojenkallio	Piirros Isonkyrön Rapakkojenkallion löytöpaikasta A. Hackmanin (1920) mukaan.		
6	Rapakkojenkallio	Vuoden 2014 käynnin perusteella tehty luonnos kohteelta. Piirros Santeri Vanhanen.		
7	Rapakkojenkallio	Hackmanin ottama kuva Rapakkojenkallion tutkitusta röykkiöstä.		
8	Rapakkojenkallio	Vuonna 2014 otettu kuva samasta kohdasta. Taaempi kivi on poistettu paikaltaan.	Pohjoiseen	Santeri Vanhanen
9	Rapakkojenkallio	Rapakkojenkallion mahdollinen röykkiö C rajautuu suuriin kiviin ja Ylipään kuntorataan. Tuuli Heinonen seisoo röykkiön keskellä.	Luoteeseen	Santeri Vanhanen
10	Rapakkojenkallio	Rapakkojenkallion mahdollinen röykkiö D.	Kaakkoon	Santeri Vanhanen
11	Rapakkojenkallio 2	Mahdollinen raivausröykkiö.	Itään	Tuuli Heinonen
12	Aittomäki	Mahdollinen raivausröykkiö.	Luoteeseen	Tuuli Heinonen
13	Laukonvainio 2	Niemeke.	Lounaaseen	Tuuli Heinonen
14	Laukonvainio 2	Kuvan keskellä eteläkaakko-pohjoisluodesuuntainen matala valli, jonka taakse tehtiin koepisto.	Luoteeseen	Tuuli Heinonen